

W prawie niemieckim pojęcie podwójnej księgowości określane jest definicją **doppelte Buchhaltung**

Wykładnia niemieckiego prawa zna także inne określenie, tj. doppelte Buchführung. Zarówno jedna, jak i druga forma jest poprawna i oznacza podwójną księgowość.

Podwójna księgowość, będąca księgowością przedsiębiorczą, jest w przedsiębiorstwach prywatnych dominującą formą prowadzenia księgowości finansowej w Niemczech. O „podwójnej księgowości” mówi się dlatego, ponieważ każda transakcja handlowa i każde zdarzenie gospodarcze jest rejestrowane podwójnie. Transakcje takie jak sprzedaż usług, sprzedaż towarów, zakup usług, zakup towarów, itp., podwójnie się rejestruje.

Transakcja handlowa

Pojedyncza formuła zapisu księgowego zostaje zaksięgowana po stronie „Ma” i po stronie „Winien” i w związku z tym każda czynność handlowa zostaje ujęta podwójnie, jednak na

różnych kontach. Równocześnie zostaje zaksięgowana ta sama wartość po stronie „Winien” i po stronie „Ma”.

Wynik przedsiębiorstwa w podwójnej księgowości wykazuje się w dwojaki sposób, tj.:

- poprzez porównanie kapitału własnego roku bieżącego z poprzednim rokiem bilansowym,
- poprzez porównanie kosztów i przychodów roku bieżącego w rachunku zysków i strat.

Podwójna księgowość zostaje wyprowadzona z dwóch ksiąg, w których zarejestrowana zostaje każda transakcja handlowa. Dziennik (podstawowa księga handlowa) zawiera zaksięgowania w ujęciu chronologicznym, w księdze głównej (arkusze bilansowe) następuje rzeczowe uporządkowanie poprzez księgowanie na kontach.

Konta księgowe oraz księgowanie

Konto w rachunkowości finansowej służy do tego, by z bilansu jako bieżącego ujęcia, odzwierciedlić dynamikę zdarzeń gospodarczych. Ta funkcja wynika z faktu, że każde zdarzenie gospodarcze powoduje zmianę co najmniej dwóch pozycji - ale najczęściej właśnie nie więcej jak dwóch albo trzech pozycji, podczas kiedy wszystkie inne pozycje bilansowe nie ulegają zmianie. Rozsądna jest zatem zmiana tylko tych pozycji, które dotyczą operacji gospodarczych, zamiast tworzyć nowy bilans po każdej operacji gospodarczej. Stąd powstało przekonanie, by dokonać podziału bilansu na konta i wprowadzać wyłącznie zmiany na koncie. Bez klasyfikacji bilansu na konta aktywne i pasywne w celu realizacji księgowania zdarzeń gospodarczych, niemożliwe byłoby przestrzeganie zasad prowadzenia prawidłowej księgowości.

Na kontach zostają wprowadzone stany początkowe. Wprowadzanie stanów początkowych następuje zgodnie z zasadą: kiedy wartości w bilansie znajdują się po lewej stronie, przenoszone zostają także na lewą stronę konta („Winien”). Wobec tego wartości z prawej strony (pasywa) bilansu znajdują się po prawej stronie konta („Ma”).

Podstawowa zasada „Nie ma księgowania bez księgowania przeciwstawnego”, wedle której podczas księgowania następuje korespondencja co najmniej dwóch kont, zostaje uwzględniona już podczas rozdzielenia bilansu otwarcia na konta. W związku z tym, że nie ma przeciwstawnej strony konta do przyjęcia stanów początkowych na kontach, wprowadzono jako konstrukcję pomocniczą konto otwarcia bilansu (EBK). Zawiera ono zatem wszystkie stany początkowe, jednak logicznie w sposób odwrócony oraz służy do kontroli prawidłowości i poprawności kwot, które należy podczas księgowania uwzględnić.

Każde zaksięgowanie powoduje zmianę co najmniej dwóch kont i ma w związku z tym wpływ na wartości bilansu oraz rachunku zysków i strat. Wyróżnia się neutralne zaksięgowania, które dotyczą wyłącznie bilansu oraz efektywne zaksięgowania, które pojawiają się zarówno w bilansie, jak i w rachunku zysków i strat. Nawiązując do tego występuje sześć głównych sytuacji:

Neutralne:

- zmiana w aktywach,
- zmiana w pasywach,
- wzrost aktywów i pasywów (wzrost sumy bilansowej),
- zmniejszenia aktywów i pasywów (zmniejszenie sumy bilansowej),

Efektywne:

- pozytywny wpływ,
- negatywny wpływ.

Zasady prowadzenia prawidłowej księgowości (GOB)

Owe zasady zawarte są w różnych aktach prawnych, wynikają jednak łącznie z długoletniej praktyki handlowej. Można je ująć w dwóch głównych zasadach „wiarygodności” i „zrozumiałości”:

- Wiarygodność w księgowości oznacza, że wszystko musi zostać w taki sposób zaksięgowane, jak rzeczywiście się zdarzyło. Fikcyjne księgowania dotyczące operacji, które nie miały miejsca w rzeczywistości, są fałszerstwem, co stanowi czyn zabroniony.
- Zrozumiałość oznacza, że wszystko musi być przejrzyste, jednoznaczne, czytelne, zrozumiałe i chronione przed fałszerstwem.

Obowiązek dokumentacji (zapisów księgowych)

Wynikająca z postulatów wiarygodności i zrozumiałości nieodparta reguła brzmi, że nie może nastąpić zaksięgowanie bez przedłożenia dowodu. W momencie kiedy dowód księgowy nie powstaje bezpośrednio podczas zdarzenia gospodarczego (na przykład faktura przychodząca, pokwitowanie), należy przygotować dowód własny (kopia rachunku wychodzącego, dowód księgowy, kwit pobrania materiału, dowód księgowy potwierdzający amortyzację, itd.). Podczas przygotowywania dowodów należy od samego początku dobrze przygotować się na ewentualną kontrolę z Urzędu Skarbowego. . Na dokumenty księgowe nałożony jest obowiązek przechowywania dokumentów. W przypadku listów handlowych trzeba je przechowywać 6 lat, natomiast dowody księgowe (np. rachunki) aż 10 lat.

Zasady uporządkowania

- Każde zdarzenie gospodarcze zostaje ujęte w jednym dowodzie księgowym.
- Dowody księgowe należy pojmować w sposób ciągły, zupełny i chronologiczny.

- Zdarzenia gospodarcze podlegają systematyzacji.

Zasady rachunkowości

- Zasada dokumentacji
- Zasada zrozumiałości i przejrzystości
- Księgi prowadzone są w języku żywym
- Skróty muszą być generalnie zrozumiałe
- Bilans roczny musi być sporządzony w języku niemieckim
- Obowiązuje zasada kompletności
- Kompletnie ujęcie wszystkich zdarzeń gospodarczych
- Zasada prawdziwości i wiarygodności
- Czytelny zapis
- Niwelowanie przerw czasowych
- Obowiązuje zasada: „Nie ma księgowania bez dowodu księgowego”

Elektroniczne dokumenty mogą być prowadzone i archiwizowane zgodnie z zasadami prowadzenia prawidłowej księgowości wspomaganej systemami przetwarzania danych. GOB mają szczególne znaczenie podczas sporządzania bilansu. Kodeks handlowy zawiera szereg specjalnych regulacji, które dodatkowo trzeba uwzględnić w zależności od konkretnej sytuacji.